

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

sponsationem socer noster factus sit? Num parum videtur vobis generum esse Regis? inquit David, ad servos Saulis. Nos plus causæ habemus respectu spiritualis hujus desponsationis nobis gratulandi, non enim tenue, sed mysterium magnum est, Eph. 5. v. 32. in quod desiderant Angeli prospicere, 1. Petr. 1. v. 22. quod miseri nos homunciones, Regis Regum generi facti sumus.

Deus Pater præclaram nobis dotem largitur, dum aperto bono suo thesauro cælo, Deut. 28. v. 12. benedicit nos in omni benedictione spirituali in cælestibus, Ephes. 1. v. 3.

Deus Filius est sponsus noster, amicè nos compellans: Surge, propeta, amica mea, speciosa mea, & veni, Cant. 2. v. 13.

Deus spiritus sanctus est pignus hereditatis nostræ, & arrha, Eph. 1. v. 14. ut desponsationis hujus cælestis certi simus, signat enim quod Deus verax est, Joh. 3. v. 33.

Quis igitur non plaeret sibi, generum Regis se esse? verè enim de ejusmodi homine dicitur: Si Deus pro nobis, quis contra nos? Rom. 8. v. 31.

Hæc de re agitur in prælecta Pericope. Deus enim Pater Rex ille est, qui Filio suo nuptias parat. Humana natura sponsa est, quam Filius Dei in unitatem Personæ adsumsit: convivæ nuptiales sunt omnes homines, Judæi & gentiles, ut in ipsa explanatione pluribus ostenditur.

Nos instituti nostri memores visuri sumus

I. Triplicem Querelam.

II. Triplicem Medelam.

III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegetis.

Sicut olim Lacedæmones per mancipia stemulenta filiis suis ebrietatem exosam & abominabilem reddiderunt: Ita Deus Opt. Max. in usu habet, ut in verbo suo, varia exempla peccatorum, eorumque turpitudinem nobis proponat, ut cautius mercari discentes, ea evitemus: scripta namque sunt ad admonitionem nostram, in quos fines seculorum devenerunt, 1. Cor. 10. v. 11.

Idem nos observabimus in prælecta Pericope, ubi Servator noster sub eleganti parabola, de Rege, qui filio suo nuptias parat, Judæis ingratitude suam exprobrat. Erant enim illi populus acquisitionis, genus electum, regale Sacerdotium, 1. Per. 2. v. 9. illorum erant adoptio, & testamenta, & legislatio, & cultus & promissa, Rom. 9. v. 4. idè & præ omnibus gentibus eosdem ad nuptias Filii sui sub initium N. T. vocari voluit. Quia verò blandam hanc invitationem spreverunt, illis abjectis, gentiles in eorum locum substituit, ut Paulus testatur, Act. 13. v. 46.

Hoc quia ad nostram emendationem factum, querelam nobis moveat, eamque tristariam: hinc inspiciemus

I. Divina invitationis contemptum. Invitati enim volebant venire. Et quamvis Rex secunda vice servos suos emisit, ut invitatis dicerent: Ecce, prandium meum paravi, tauri mei & altilia occisa sunt, & omnia parata, venite ad nuptias: tamen & hanc invitationem neglexerunt & abierunt, alius in villam suam, alius verò ad ne-

gotiationem suam: reliqui verò tenuerunt servos ejus, & contumeliis affectos occiderunt: quin & qui apparuerunt, non omnes mundi fuerunt, sed interfuit illis hypocrita, carens veste nuptiali.

Inveniuntur proinde hic

1. *Ingrati*, qui blandam hanc invitationem spernunt, & temporibus inhiare, quàm pietatem sectari malunt, quæ tamen promissionem habet hujus & futuræ vitæ, 1. Tim. 4. v. 8. ideoq; non apti sunt Regno Dei, Luc. 9. v. ult. Matth. 10. v. 32.

2. *Maleferati*, qui socordes sunt ad bonum, hi si ad nuptias invitantur, & ad pietatem colendam exstimulantur, subsannant nuncios Dei, illuduntque Prophetis, 2. Paral. 36. v. 16. Nec hoc saltem: Sed si Sanctus in Israel, cessare non vult à facie sua, Esa. 30. v. 11. conspirant inter se dicentes: Non prophetabis in nomine Domini, & non morieris in manibus nostris, Jer. 11. v. 21. Id perpetrarunt in Prophetis, in Christo ipso ejusque Apostolis, quos lapidarunt, secarunt, & in occisione gladii peremerunt, Hebr. 11. v. 36.

3. *Imparati*, qui veste nuptiali salvi ficæ fidei carentes, specietenus modò sedent, ut populus Dei, Ezech. 33. v. 31. in corde verò sunt pleni peccatorum spurcitie, ut sepulchra dealbata, Matth. 23. v. 27. hi non habent partem cum Christo, in cujus conspectum non venit hypocrita, Job. 13. v. 17. Matth. 7. v. 21.

Ita parabola hæc præcipuè ad Judæos directa est, qui soli peculium & amici ejus esse volebant, nec faciebant, quæ Deo placebant. Sed applicatio adhuc hodie locum habet in Ecclesia. Ubique enim fieri amat, quod B. Lutherus dixit: Ubi

verbum Dei quàm maximè prædicatur: ibi & maximam persecutionem experiri cogitur.

Magna hæc miseria est, quod Rex cæli & terræ, respectu cujus nos omnes, quasi stilla sicula, & quasi pulvisculus stateræ reputati sumus, Esa. 40. v. 15. tantâ nos gratia dignatur, quam tamen quasi pessundamus, & abjicimus, ut non immeritò querelam ingeminare queat: Audite cæli, & auribus percipe terra &c. Esa. 1. v. 2. seqq. Ubi verò væ minatur, ibi pœna non procul est: est enim Dominus, qui loquitur & facit, Ezech. 17. v. ult.

II. *Indignandum Regis animum*. Nam Rex iratus est. O indignationem! Leo rugivit, quis non timebit? Amos 3. v. 8.

Cum Rex Assuerus iratus esset, Aman statim intellexit, à Rege sibi paratum malum, Esther. 7. v. 7. indignatio Regis, nuncios mortis, Prov. 16. v. 14.

Quid igitur dicturi sumus de Deo, qui Rex Regum est, & Dominus Dominantium? 1. Tim. 6. v. 15. ejus ira est

1. *Ira formidabilis*. At det enim usque ad inferni infima, Deut. 32. v. 22. Montes commoti sunt ab eo, & colles colliquecunt, & contremuit terra à facie ipsius, & orbis, & omnes habitantes in eo, Nahum 1. v. 5. Est enim ejusmodi Dominus, qui animam & corpus perdere potest in gehennam, Matt. 10. v. 28.

2. *Ira inevitabilis*. A terrenis Regibus aufugere possumus, ut Davidis exemplum testatur, 1. Sam. 27. v. 1. Verùm iracundiam Regis cælestis nemo effugere valet, Psal. 139. v. 7. seqq.

3. *Ira incessabilis*. Reges terreni mortales sunt, & cum morte eorum ira emoritur, mor-

mortui canes enim non mordent. Hinc Deus mortuo Herode, Josepho annunciarum iussit: Defuncti sunt, qui querebant animam pueri, Matth. 2. v. 21. Qui verò Deum hostem habet, nunquam expiabitur: ira enim Dei manet super eum, Joh. 3. v. ult.

Hanc intolerabilem Dei iram contemptores sibi attrahunt, quando ad nuptias paratas venire renuunt. Hæc magna miseria: & major adhuc illa est, quod nemo eandem agnoscat, juxta querelam Moïsi: Quis autem agnoscit iræ tuæ gravitatem? & juxta timorem tuum iram tuam? Psal. 90. v. 11.

Si quis igne læditur, continuo membrum retrahit: Nos vero aded stolidi & temerarii sumus, ut data opera in ignem curramus, & in interitum nos præcipitemus. Hæc magna est pervicacia & obstinatio.

Asina Bileami, cernens Angelum stantem in viâ, evaginato gladio, avertit se de itinere, & concidit sub pedibus sedentis, Num. 22. v. 23. Quidni nos potius à curvis peccatorum viis decederemus, quando Deum nobis adversantem, & gladium vindictæ in manu tenentem viderimus? Est enim justus iudex, & Deus minitans per singulos dies: nisi conversi fueritis gladium suum acuit &c. Psal. 7. v. 12.

III. *Pœnarum secularum cumulum.* Rex missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, & civitatem illorum succendit. Idem adhuc hodiè facit. Experta id est in bello trigesimali Germania nostra, ubi multæ civitates, & munimentâ, propter ingratitude & verbi divini contemptum expugnata, & incendio consumpta sunt, vel minimum ita exhausta, ut vix pristino splendori

restituantur. Non enim irridetur Deus, Galat. 6. v. 7. Sed quando ficulneam satis diu coluit, & stercoreavit, demùm eam, ubi fructum non invenit, succidit, Luc. 13. v. 7. eadem securi, quâ Isacæritas excidit, Rom. 11. v. 22.

Ah quanto amore prosequatur Dominus cives Hierosolymitanos! quanto desiderio congregatum illos ibat, ut gallina congregat pullos suos sub alas, si voluissent! Matth. 23. v. 37. Quia verò tempus gratiosæ visitationis agnoscere nolebant, misso exercitu suo, civitatem illorum aded prosternebat, ut solo illa æquaretur, & lapis super lapidem non relinqueretur, Luc. 19. v. 44. Hoc adhuc hodiè ita accidit. Quando verbi Præcones tolerare nequimus, qui nos docent utilia, Esa. 48. v. 17. tandem cataphractos immittit, qui crudelissimè nos tractant. Quodsi & hoc medio ad frugem non perducit homines, tandem id locum habet, quod porrò in Evangelio sequitur: Ligatis manibus & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores, ibi erit fletus & stridor dentium.

Hæc ita *compendiosa descriptio damnationis aeternæ* est, ubi damnati catenis constringentur, 2. Petr. 2. v. 4. in inferno ponentur, Psal. 49. v. 15. à facie Dei abjecti pœnas dabunt interitum æternum 2. Thess. 1. v. 9. & mortem non invenient, Apoc. 9. v. 6.

Nos hinc ansam capiamus, quomodo cautius ambulemus, ut hactenus factum, Eph. 5. 15. in mansuetudine suscipientes verbum veritatis, si horribiles has pœnas effugere velimus, Jac. 1. 21. tùm & sedulo oremus:

Servator, ô dulcissime,

Qui natus es, ex virgine

Averte nobis orcum!

ORATIO

De

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fuit
 I. *Ex nuptiarum consideratione.* Hinc dicitur in Exordio Evangelii: Simile factum est Regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias Filio suo. Intelligitur hic potissimum *Desponsatio Incarnationis*, ubi æternus Filius Dei ex utero castissimæ virginis Mariæ humanam carnem & sanguinem assumpsit, in unionem Personæ, ut in æternum separari nequeant. Licet enim Filius Dei cum Ecclesia quoque conjugium inierit, & illi in iustitia & iudicio, in misericordia & miserationibus se desponsarit, Ole. 2. v. 19. attamen spiritualis hæc desponsatio, inde originem trahit, quia non Angelos, sed semen Abrahamæ, assumpsit, nobisque in omnibus similis factus est, excepto peccato, Hebr. 2. v. 16.

Sicut igitur aliàs, vi vinculi conjugalis, maritus & uxor una caro fiunt, Gen. 2. v. 24. ita per unionem personalem Dei Filius, hominis Filius factus est, ut quidem in Christo sint duæ naturæ, divina & humana, quæ non confunduntur, nec transmuntantur, ut olim Eutychniani delirarunt: sed quælibet substantiam suam retineat: verum propterea non duæ personæ sunt: sed unus nobis est Deus, Pater, ex quo omnia, & nos in illum, & unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum, 1. Cor. 8. v. 6. Hoc mysterium rationi obvium non est, unde in consideratione ejusdem exclamandum nobis: O profunditatem Divitiarum! Rom. 11. v. 33.

Aliàs divites divitias, formosi pulchritudinem, nobiles nobilitatem per connu-

bia quærunt, quod quidem non adeò culpandum videretur, juxta Siracidis effatum, c. 13. v. 19. Verùm Christus cum carne & sanguine nostro se despondit, ditissimus cum pauperrimis, elegantissimus cum deformibus, nobilissimus cum natione pravâ atque perversâ, Phil. 2. v. 15. Hoc Pater cælestis permisit ex merâ dilectione erga nos; Filius itidem ex ardente caritate fecit, quo miseros nos homunciones, à peccato, morte, Diabolo & inferno redimeret. Id quod Paulus vocat divitias gratiæ Dei, Rom. 2. v. 4. quod cælestis Pater Filium suum unigenitum mundo dat, Joh. 3. v. 16. & æternus Filius Dei, non modò Filius hominis, sed *sponsus meretricis* fit, ut Chrysostomus ait, & cum generatione mala & adultera se desponsat, Matth. 12. v. 39.

In veteri Testamento non licuit summo Sacerdoti violatam & meretricem ducere, sed virginem sibi desponsare tenebatur, Levit. 21. v. 13.

Verùm Christus, qui est summus Sacerdos juxta ordinem Melchisedec, ad hanc legem se non adstrinxit: sed humanitatem in unitatem Personæ assumpsit, quin & ipse generis nostri factus est, quò eò melius nobiscum agere, & nos omnia bona ab eo expectare possemus. Quis hic non cum Psalte Regio exclamaret: Quàm pretiosa est misericordia tua Deus! Psal. 36. v. 8.

Quod si enim terrenus Rex Ahasverus, propter dilectam Esther universæ genti Judæorum gratiam exhibuit, eamque adversus Hamani furorem defendit, Esther 9. v. seqq. quantò magis Christus Rex Regum, propter sponsam suam, quæ est natura humana, cui se despondit, toti generi